

Pont, pont, vesszőcske

*Játszik a család*címmel, Szalontai Ágnes összeállításában, Pataki Tibor rajzaival száz játékötletet gyűjtött kedves lapozgatófüzetbe a *Venezia Kiadó*. Az óvodás korú gyermeknek, valamint a játékok birodalmába még visszakalandozni képes szüleiknek ajánlják a szabadban, a szobában vagy mindkét helyen üzhető játékok láncolatát. Bizony, az elektronika korában, a fölgyorsult időben nem árt, ha a felnőtteknek emlékezetébe vésik, a kicsinyeknek pedig megtaníttják, hogy örömet szerezhet a Bújj, bújj, zöld ág..., a Lánc, lánc... (ezúttal mint papírgombócok ragasztgatása füzérbe), a hajtogatás, a kiszámolás, a Repül a..., repül a..., meg a többi. Amennyire vissza tudok emlékezni, jó harmincöt évvel ezelőtti gyermekkorom nem azzal telt, hogy reggel Amerikából jöttem, délben Kolbászt vág a hentes bácsi... mondókát falatoztam, este meg az ugráló békák társául szegődtem. A hagyományos – egyedülletet röptető, vagy társaságot vidító – játékok régóta ismert formái akkoriban sem, s gondolom, már a századfordulón sem töltötték ki a négy-hat-hét évesek minden játékos percét. Bizonyos (főleg népi eredetű, a tárgyak és eszközök falusi világában otthonos) játékokat ez a füzet nem is említ, és az értelmiségi-előképzés szóláncaiból is csak néhányat vesz föl, noha a szerzők tudják, hogy sok ész lakik az óvodás kobakokban. A játékok – népszerűségükkel egyetemben – beleágyazódnak a történelembe. A játéknak szociológiája, historikuma, esztétikuma van. A Venezia újdonsága tehát – összefoglalóan ezt mondhatjuk – a nagyon széles körben ismert tradicionális játékok egy részét mellőzve, és a jellegzetes mai játékokat értelemszerűen kihagyva a játékkultúra alapkincsét nyújtja a szülőnek, aki örömet tanítaná játszani gyermekét, vagy nem fáradt ahhoz, hogy játsszék is vele.

Jó lenne egy „érinttet”, egy kis játszót megkérdezni: neki az ügyességi, a mozgásos, a barkácsoló, a nyelvi, vagy a szerepjátszó lehetőségek tetszetek-e jobban? A felnőtt valószínűleg a Kim-játék vagy az „egymagánhangzós beszéd” irodalmi párhuzamaiba (pörhözömöbő) feledkezik bele (ez utóbbit a „Lesz vigasz...” szavait Lesz vegeszként, lesz vuguszként átíró Tandori Dezső is „játszotta” egyik kötetében). Nagy a vonzereje a logikai játékok családjának is. Ilyen a klasszikus gyufafölvívő, melyben tudvalevőleg az veszít a váltakozva sorra kerülő játékosok közül, aki a legügyetlenebbül válogatott a fölvehető szálak vagy kupacok között, és az utolsó szálát maga kényszerült fölvenni. Egyetlen szülő se lepődjék meg, ha gyermeke ügyes taktikával úgy ráhagyja az utolsó gyufát, mint a pinty. Egyáltalán: ha mind a száz játékot eljátsszuk aprócska utódainkkal, nem fogunk valami elsöprő győzelmet aratni... Szerencsére.

TARJÁN TAMÁS